

S I G N A L E M E N T

Revisie Handboek Taalgericht Vakonderwijs

CONTEXT, INTERACTIE EN TAALSTEUN IN VAKLESSEN

Op verschillende plaatsen in Nederland wordt gezocht naar manieren om taalontwikkeling en vakonderwijs te integreren in activerend onderwijs. Aan deze vraag werkt het Platform Taalgericht Vakonderwijs al vele jaren en daarom werd het tijd nieuwe ontwikkelingen mee te nemen in de herdruk van het *Handboek Taalgericht Vakonderwijs* dat in januari 2009 bij uitgeverij Coutinho verschijnt.

Onder de noemer 'Taalgericht vakonderwijs' hebben leerplan- en leermiddelenmakers, opleiders, nascholers en onderzoekers met docenten vele manieren ontdekt, waarop vakonderwijs van hoog niveau gegeven kan worden aan leerlingen die hun Nederlands nog aan het ontwikkelen zijn. Het Handboek Taalgericht Vakonderwijs is een handboek waarin ervaringen met taalgericht vakonderwijs systematisch bijeen gebracht en van de nodige achtergronden voorzien zijn; een totaaloverzicht met tal van didactische suggesties. Ten opzichte van de eerste druk is een bespreking toegevoegd van de typische kenmerken van schools taalgebruik en de mogelijke struikelblokken daarin. Verder zijn de tekst en de literatuur geactualiseerd ten opzichte van ontwikkelingen in Nederland en Vlaanderen, en zijn verwijzingen naar recent materiaal voor docent en leerlingen verwerkt.

Taalgericht vakonderwijs nader gedefinieerd

Docenten in alle vakken hebben te maken met leerlingen die verschillen in taalvaardigheid. Daarom werken scholen niet alleen in taalonderwijs gericht aan de ontwikkeling van schoolse taalvaardigheden, zij staan ook voor de vraag hoe aan die variatie in taalvaardigheid recht gedaan kan worden in de vakdidactiek. De omschrijving van taalgericht vakonderwijs die ten grondslag ligt aan dit handboek is: "Taalgericht vakonderwijs is contextrijk vakonderwijs met taalsteun en vol interactie." Na een kenmerkende schets van taalgericht vakonderwijs bespreken de auteurs de basis voor deze didactische aanpak.

Uitwerking in didactische suggesties

Vragen die in het handboek aan bod komen, zijn: wat kan er met de klas in de oriëntatie op een nieuw thema gebeuren rondom activeren van voorkennis, richten van aandacht en ruimte geven voor inbreng in de klasseninteractie? En: hoe kunnen leraren in de verwerking van leerstof aan taalsteun, contextuele steun en interactie in vakonderwijs werken? Maar ook: hoe kunnen scholen aandacht voor taalvaardigheid en vakdoelen in toetsing en beoordeling in samenhang bekijken?

Tal van didactische suggesties volgen en ook op dit aspect zijn nieuwe voorbeelden te vinden in de nieuwe druk. Deze zijn in hoofdstuk 3 en 4 geordend rond de kernbegrippen van dit handboek: context, interactie en taalsteun. De didactische suggesties in hoofdstuk 5 zijn geordend naar de stappen bij het ontwikkelen van evaluatiemateriaal.

Implementatie

Tot slot komt aan bod hoe leraren samen aan de ontwikkeling van taalgericht vakonderwijs in hun school kunnen werken. Daarbij komt de rol van de schoolleiding aan de orde, evenals relevante verschillen tussen vakken.

Het Handboek Taalgericht Vakonderwijs is een praktisch hulpmiddel voor iedereen die zich met taalgericht vakonderwijs wil bezighouden en is in de boekhandel te bestellen.

AUTEURS: Maaïke Hajer (Hogeschool Utrecht) en Theun Meestringa (SLO)

G R O F G E S C H U D

ELS SAS (LEERKRACHT WISKUNDE): Ik probeer de leerlingen ook direct bij de les te betrekken, ik verwacht dat ze mee denken, mee zoeken, mee rekenen als we met een probleem bezig zijn. Hoe meer fouten ze maken, hoe meer ze leren. Leerlingen die actief meewerken worden daar ook voor beloond. Mijn leerlingen giechelen ook soms wel eens als ik voor de zoveelste keer vraag "Ben je mee?", "Gaat het een beetje?" Of ze zeggen wel eens: "Die Sas kan aan uw gezicht zien of je het snapt of niet". Toch blijf ik dit doen, laat ze maar lachen. Ik vind het belangrijk les te geven voor een volledige klas, ik wil iedereen over die eindstreep trekken. En om dat te bereiken is het ook belangrijk dat leerlingen leren verwoorden wat ze niet begrijpen, waar in de redenering ze afhaken, hoe ik hen kan helpen, ... In het begin hebben ze het daar heel moeilijk mee, maar ze leren het wel en na een tijdje krijg ik die nietszeggende antwoorden als "Alles" op de vraag "Wat begrijp je niet?" en "Gewoon" op de vraag "Wat vind je moeilijk?" gelukkig niet meer.

UIT: De Hert, W. (red.) (2008). Taalbeleid in de praktijk. Een uitdaging voor elke secundaire school. Mechelen: Plantyn.